קלו א מיי׳ פ״ט מהל׳ גזילה הלי ט סמג

עשין עג טוש"ע ח"מ סי

ענין עג טוטייע חיינו טיי שעד סעיי א: קלח ב ג מייי שם הלי יא

נוש"ע שם סעי' ב:

הם ה מיי שם הלי יג

:ה מער מער מים מער מים

סמג עשין פג טוש"ע ח"מ סי' ריא סעי' א:

רבינו חננאל (המשך)

כרב אשי דאמר ניחא ליה דליקום בהימנותיה.

הלא תראה כדאתקיף ליה

רמי בר חמא פריק ליה

ים. רבא תהא במאמינו פירוש

בההוא הנאה דלא אמר ליה ולא מידי ל) דסמיך ליה ואזיל ומפייס לנגזל

וקני ליה מיניה גמר ומקנה

ליה והוא דמחזיק בה. והא

י דאותיב רב ששת הכא הא

דתני מה שאירש מאבא

מכור לך מה שתעלה מצודתי מכור לך לא

אמר כלום דקיימא לן

אין אדם מקנה לחבירו דבר שלא בא לעולם. היא בתוספתא במסכת

נדרים ומפורש בתלמוד ארץ ישראל בכתובות פרק

. אע״פ מה שאירש מאבא

היום מכור לד בלוה

לתכריכי אביו מפני שהיה

גוסס וזה פי' משום כבוד

אביו. מה שתעלה מצודתי

אביו מחו שהנכלה מברוז היום מכור לך דבריו קיימים משום כדי חייו.

. קשיא ליה לרב דאמר מה

שתבוא לידו. ופרקי אביי

ורבא הכי הא מתניתא דתנא [בתוספתא] בסוף

. מסכת נדרים ליכא למימר

דסמכא דעתיה דהא כי

... ליה גזלנא לפיכך לא אמר

כלום אבל הא דרב דאי

לא טרח ומייתי ומוקים

לה בידיה מצו קרו ליה

גזלנא סמד דעתיה דאזיל

רישא ומאי שנא סיפא אמר ר' יוחנן סיפא דקתני

חכמים מכירתו קיימת.

ארץ ישראל בלוה בתכריכי

אביו פי׳ כגון שהיה אביו גוסס ומוכר לעשות לו

מצודתי

מכירה הלכה

מוש"ע שם סעי

א) ודומה לדהכא פליני ג"ר אחא ורבינא במגילה כו: וע"ש], ב) [תוספ׳ דנדרים וע"ש], ט [מוספ זמנים ספ"ו ועי' חוס' כחובות לא: ד"ה דובנה], ג) [והכא. רש"לו. ד) וע"ש מוס' ד"ה שוס], ה) (שייך לע"ב), 1) [וע"ע תוס' יבמות לג. ד"ה קנויה],

גליון הש"ם

גם' לאוקמה קמי קבעי. עיין בר"ם פ"ו משנה ג דתרומות: שם מתנה כמכר. עיין מגילה רפ"ב ובר"ם : דמעשרות

הגהות הגר"א רש"י ד"ה זבנה

לורתה אם קודם כו'. נ"ב ורמב"ם פי' אפילו אחר שלקחה (ועמ"ש רבינו

מוסף רש"י

מה שאירש מאבא מכור לך כו׳ לא אמר כלום. דאין אדם מקנה לבל שלה זכה בו ורחורות

מיהו איצטריכינן לפרושה דחזינן מר זוטרא ורב . אשי דאינון בתראי שקלו יטרו לפרושי טעמיה דרב הני מילי בעידנא דקנאה הגזלן מן הנגזל אבל אם נפלה לו לגזלן בירושה מן הניגזל לא אמרי׳ קנאה לוקח או מי שניתנה לו במתנה. וחזינן נמי בפרק איזהו נשך הלכה מלוה ישראל מעותיו של נכרי. תוב התם שקלי וטרו . מרימר ורבינא בהא דאמר רבא התם ניתן ליכתב הכא לא ניתן ליכתב אלא הא דתניא לשבח קרקעות כיצד הרי שגזל [שדה] מחבירו ומכרה לאחר והשביחה והרי היא יוצאה מתחת ידו כשהוא גובה גובה את הקרן מנכסים משועבדים ושבח גובה מבני חורין ואמרינן אמאי נימא לא ניתן ליכתב. יפרקי׳ הכי השתא התם אי . למאן דאמר ניחא ליה דלא ליקריוה גזלן אי למאן דאמר ניחא ליה דליקום בהימנותיה מפייס למריה ומוקים ליה לשטריה דהלכתא כוותיה דרב

לו מעוחיו וי"ל דמ"מ יקראנו גזלנא כל זמן שלא יפרע לו: ארצי קמיה כי היכי דליקום בהימנותיה. משמע דהכי הלכתה מדלא נקט לישנא דלא נקרייה גזלן ועוד דהלכה כרצ

ובמנין: האי שמרא חספא בעלמא הוא. וא״ת ולימא דהני לה שום מעשה וא"ת מעותיו שהיו תחלה מלוה נעשו עתה מכר וי"ל באתרא (דף ו:) המקדש במלוה אינה מקודשת ובמכר לא קנה והא דאמר בהאיש מקדש (שם דף מו.) ושוין שבמכר קנה היינו במלוה שיש לו על אחרים דאו באשה בענין זה מקודשת לכ"ע אי לאו דאשה לא סמכא דעתה ויראה שיחזור וימחול אבל מלוה שאשה חייבת לו אם מוחל לה ומקדשה בה אינה מקודשת דלא נתן לה כלום דמקמי הכי היה ברשותה וכן במכר לא קנה אע"ג דכשמקדשה בהנאת מחילת מלוה היא מחודשת דלא גרע מארווח לה זמנא ואדבר עליך לשלטון דמקודשת וכן במכר אם מכר בהנאת מחילה קונה כמו בהחליף דמי שור בפרה מ"מ לא משמע ליה שהיה מקנה לו בהנאת מחילת מלוה משום דמשמע מיד שלקחה הגולן קנה

לוקח ראשון: בההיא הנאה דקא סמיך כו'. והויא כאילו א"ל שדה זו תהא קנויה לך לכשאקחנה:

לריך מעכשיו כיון דאדם מקנה דבר שלא בא לעולם דאי לעניין חזרה הא כל זמו שלא בא לעולם יכול

לחזור אע"ג דאמר מעכשיו וי"ל דנ"מ אם נקרע השטר או שאבד קודם שלקחה זה דקני כיון דאמר מעכשיוי:

הכא סמכא דעתיה הכא לא סמכא דעתיה ומאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רבי יוחנן סיפא מה שאירש מאבא היום משום כבוד אביו מה שתעלה מצורתי היום משום

כל זכות שתבא לידו: לא סמכא דעסיה. דלוקח דקאמר מי יימר שירש מאביו כלום שמא ימכור אביו נכסיו בחייו: שלחוה. להא תיובתא דרב ששת דאוחיב אדרב: אינה לריכה לפנים. אינה לריכה כדי לתרלה להכניסה לפני בני הישיבה שאין בהן יודע לפרקה. ותשובת הגאונים פורשין לגנאי דליכא קושיא מעליא אל תעלוה לגיו: הוה עובדא בפומבדיהא. שדנו דין כרב ואותבינן מהא מתניחין ואמר רב יוסף כו': משום לבוד אביו. כשהיה אביו גוסס ולריך מעות לקבורתו ולתכריכין ומוזהר לכבוד אביו שלא לשהותו בבזיון:

אשי דהוא בתראה וגדול בחכמה במה שהחזיק בה אחר שקנאה גזלן וי"ל דמשמע ליה משעה שקנאה הגזלן היא של לוקח אע"פ שלא עשה בו דלא קנו בכספא א"נ במלוה אינו יכול לקנות כדאמרינן פ״ק דקדושין

מה שאירש מאבא מכור לך לא

אמר בלום. וא״ת לימא דרב דאמר כר"מ וברייתא כרבנן וי"ל דלדידן קפריך דאית לן כרב כדאיתא פרק איזהו נשך (לקמן דף עב:) דמייתי גמרא טעמא דלא ליקריה גזלנא וניחא ליה דליקו בהימנותיה וסבירא לן כרבנן דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם דשמואל פסיק כרבי יוחנן הסנדלר פרק אע"פ (כתובות דף נט.) ורב נחמן סבר בפירות דקל אף

גזלנא. ואמרי׳ מה שנא משבאו לעולם יכול לחזור בו ורב האי פסק דאין הלכה כרב בהא משום מה שאירש מאבא היום מכור לך דבריו קיימים משום כבוד אביו אמרו דס"ל דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם וכו' ולא נהירא מכח דאיזהו נשך (לקמן דף עב:): ס קנויה לך מעבשיו. מימה מה גוסס ומוכר לעשות לו תכריכין וכן מי שאין לו [מה] יאכל משום כדי חייו אמרו חכמים אם אמר מה שתעלה

א) נראה דל"ל וסמיך עליה

הא מים. לוקח ומי יחרפנו עוד הלכך לא נחכוון לזה אלא מאר גודינא מינד. וא"ת וכי מכרה נמי מה גזלו והלא לריך להחזיר להעמידה בידו בחייו ולא לאחר מותו. מ"ד כו": דמים גולו. לאחר שלקחה והבנים באים להוליא מיד הלוקח: הא מית ליה. ולא נתכוון להעמיד ממכרו אלא בימי חייו שלא יחרפוהו: אע"ג דמים ניחא ליה. מעיקרא: דליקו בהימנותיה.

אפילו לאחר מיתה: סוף סוף קרו

לבניה בני גולנה. נמצה שחף לחחר

מיתה מחרפין אותו: זבנה אורתה.

אם [א] קודם שלקח מן הבעלים חזר

ומכרה לאיש אחר לבד מן הראשון

או הורישה לאחד מבניו או יהבה

במתנה ואחר כך לקחה האי ודאי

איגלי דעתיה דלאו לאוחמי חמיה

לוקח ראשון בעי ולא ניחא ליה דליהום

בהימנותיה שהרי מכרה לשני: נפלה

ליה. לגזלן בירושה שמתחילה גזלה

לאחד ממורישיו ומת הנגזל: ירושה

ממילה הויה. והאם ליכא למימר ניחא

ליה דליקו בהימנותיה דהא לא טרח

אבתרה דנימא גלי דעתיה דניחא

ליה דליקו הלכך הוי כיורש דעלמא

וחוזר ותובעה ונותן מעות ללוקח:

גבייה בחובו. לאחר שגזלה ומכר לו

ובא לו אצל נגזל ואמר לו הגבה לי

בחובי קרקע שגזלתיך: אי אית ליה ארעא אחריםי. לנגזל שיכול לגבות

דאמרינן דמשום דניחא ליה דליקו

בהימנותיה לקחה: עד שעת העמדה

בדין. עד שיטרפוה מן הלוקח

ויעמידהו בדין אבל משעמד ברשעו

עד שעת העמדה בדין גלי אדעתיה

דלא מהימן הוא ואם לקחה אחרי

כן לאו לאוקמיה קמיה לוקח בעי:

עד דמעה הדרכתה לידיה. עד

שיחייבוהו ב"ד לפרוע ללוקח מעותיו

ועמד במרדו עד שכתבו פסק דין

ונתנו ללוקח על נכסיו של גזלן

שבכ"מ שימנאם יחזיק בהן והיינו

תשעים יום לאחר שעמד בדין כדאמרי׳

בהגחל [בתרא] (ב"ק דף קיב:): עד

דמתחלן יומי דאכרותא. לאחר

שמלא זה קרקע משל גזלן ובא לב"ד

והן מכריזין שכל מי שרולה לקנות

קרקע יבא ויקחנה כדאמרי׳ בערכין

(דף כא:) שום היתומין שלשים יוסדי:

מתקיף לה רמי בר חמא. אהא מה

מכר ראשון לשני כו': מהא. הא

דרב: במחמינו. שחמר לו חני סומך

עליך שתתננה בידי: גמר ומקני.

כשלקחה מבעלים הראשונים: מלודתי.

של חיות ועופות ושל דגים: דבריו

קיימין. לקמן פריך מאי שנא רישא

כו׳: הח גברח והח מיובחת.

הרי אדם גדול וכמוהו תשובתו

דקתני לא אמר כלום ולכשיירש לא

קנה לוקח כיון דההיא שעתא

לאו דידיה הוו נכסי אביו ולא

אמרינן מה מכר לו ראשון לשני

הא מית ליה ומאן דאמר ניחא ליה דליקום בהמנותיה בהדי בני נמי ניחא ליה דליקום בהמנותיה סוף סוף קרו ליה בני לוקח גזלנא אלא איכא בינייהו דמית גזלן מאן דאמר ניחא ליה לאיניש דלא לקריוהו גזלן הא מית ליה למ"ד ניחא ליה דליקום בהמנותיה ה"נ אע"ג דמית ניחא ליה דליקום בהמנותיה סוף סוף קרו לבניה בני גזלנא אלא איכא בינייהו דיהבה במתנה מאן דאמר ניחא ליה דליקום בהמנותיה מתנה נמי ניחא ליה דליקום בהמנותיה מאן דאמר ניחא ליה דלא נקריוהו גזלנא א"ל מאי גזלינא מינך: בשיטא זבנה אורתה ויהבה במתנה לאו לאוקמה קמי לוקח קא בעי ינפלה ליה בירושה ירושה ממילא היא ולאו איהו קא מרח אבתרה גבי איהו בחובו יחזינא אי אית ליה ארעא אחריתי ואמר האי בעינא פלאוקמה קמיה לוקח קא בעי ואי לא זוזי הוא פּלאוקמה דבעי אפרועי יהבה נהליה יובמתנה פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר מתנה כירושה דהא ממילא וחד אמר ∘המתנה כמכר דאי לאו דטרח וארצי קמיה לא הוי יהיב ליה מתנה להכי מרח וארצי קמיה כי היכי דליקום בהמנותיה ועד אימת ניחא ליה דליקום בהמנותיה אמר רב הונא עד שעת העמדה בדין חייא בר רב אמר עד דממא אדרכתא לידיה רב פפא אמר יעד דמתחלן יומי אכרותא מתקיף לה רמי בר חמא מכדי האי לוקח במאי קני להאי ארעא בהאי שמרא האי שמרא חספא בעלמא הוא א"ל רבא תהא במאמינו בההוא הנאה דלא קאמר ליה מידי וקא סמיך עליה מרח ומייתי ליה גמר ומקני ליה מתיב רב ששת סימה שאירש מאבא מכור לך מה שתעלה מצורתי מכור לך לא אמר כלום מה שאירש מן אבא היום מכור לך מה שתעלה מצודתי היום מכור לך דבריו קיימין אמר רמי בר חמא הא גברא והא תיובתא אמר רבא גברא קא חזינא ותיובתא לא קא חזינא הכא סמכא דעתיה והכא לא סמכא דעתיה הכא סמכא דעתיה דאזיל מרח ומייתי ליה כי היכי דלא נקרייה גזלנא הכא לא סמכא דעתיה שלחוה לקמיה דרבי אבא בר זבדא אמר להו זו אינה צריכה לפנים אמר רבא זו צריכה לפנים ולפני לפנים הכא סמכא דעתיה והכא לא סמכא דעתיה הוה עובדא בפומבדיתא ואותביה אמר להו רב יוסף זו אינה צריכה לפנים ואמר ליה אביי צריכה לפנים ולפני לפנים

חובו ממנה ואמר ליה בזו שגזלתי אני חפץ הא טרח אבתרה ואמרינן לאוקמה קמיה לוקח בעי: יהביה ניהליה במסנה. נגול לגולן: ועד רבינו חננאל אימת. יקחנה מבעלים הראשונים